

KRAKOV, MĚSTO KRÁLŮ – VĚLIČKA – WROCLAW...

– po stopách (nejen pěti) polských památek UNESCO

Klenot mezi evropskými městy, město, které jen zázrakem uniklo vyhlazení za druhé světové války, nacisté však hrad Wawel používali jako svůj hlavní stan. Dlážděné ulice, barokní kupole a štíhlé hroty kostelních věží vás převedou do nevinného století. Všechny tři lokality na trase se pyšní zápisem do listiny kulturního dědictví UNESCO.

Termín: pátek 19. – pondělí 22. dubna 2019

1. den: *odjezd z Budyně / Roudnice nad Labem / Prahy počínaje 6. hod ranní,*

Dzerżoniów, město s radnicí uprostřed pravouhelného rynku, rozlehlý gotický kostel sv. Jiří - více stavební etap pozdně gotické klenby

Świdnica, starobylé město se zachovalým náměstím, uliční sítí a hrázděným protestantským kostelem míru „*kościół Pokóju*“ **Největší Trojice** (1. objekt UNESCO) - příklad náboženské tolerance v hranicích katolické habsburské říše.

Strzegom, malé historické město s kostelem sv. Petra a Pavla - monumentální gotická stavba ze 2. pol. 14. st. ovlivněna pražskou parléřovskou hutí; bohatý západní a jižní portál a další gotické detaily

Wrocław (Wratislav) [Zdroj:](#)

* město ostrovů a mostů na Odře, 60 honosných měšťanských domů na náměstí

* katedrální Tumský ostrov, největší židovský hřbitov a synagoga v Polsku, barokní sál (*Aula Leopoldina*) a astronomickou věž univerzity, věž katedrály s vyhlídkou do okolí

* scesní řetězový Grunwaldský most

* modernistická multifunkční Lidová hala (též s názvem Hala Století, 2. objekt UNESCO).

odjezd na ubytování do hotelu v místě – večerní město

2. den: *po snídani odjezd z Gliwice, nejvyšší dřevěná stavba Evropy, dále wikipedia:*

Přepadení vysílačky v Gliwicích provedla 31. srpna 1939 speciální skupina příslušníků SS převlečených do polských uniforem. Poté útočníci vysílali výzvu v polštině k boji proti Němcům. Na místě přepadení zanechali těla zastřelených vězňů z koncentračního tábora Dachau, které převlékli do polských uniforem. Přepadení bylo zorganizováno Reinhardem Heydrichem a Heinrichem Müllerem, velitelem gestapa.

Aby celá akce vypadala důvěryhodněji, Němci na vysílací stanici přivezli Franciszka Honioka, Němce, který pomáhal polským lidem a byl den před tím zatčen gestapem. Přinutili jej převléci tak, aby vypadal jako Polák, poté jej usmrtili injekcí a postřelil tak, aby to vypadalo, že padl v boji.

celá akce měla vyvolat dojem, že následující útok na Polsko je odvetou za toto přepadení a že tudíž Německo není agresorem – viz operace pod falešnou vlajkou.

Ojcovský národní park, nejmenší polský NP, předmětem ochrany jsou rozmanité skalní útvary (rokle a vápencové útvary), Lokýtková jeskyně a biologicky rozmanitá fauna (4 600 druhů hmyzu, více než 100 druhů ptáků) a flora

- *nenáročná turistika 2-3 hod, odjezd na ubytování do hotelu v Krakově:*

- *pro zájemce **opulentní večere ve stylové restauraci Pod Wawelem a večerní Krakov***

3. den: *po snídani odjezd směr*

Krakov, [Odkaz](#), (3. objekt UNESCO), *dopolední prohlídka centra města.*

* Královská cesta (*Via regia*), kostel sv. Petra a Pavla, Mariánský chrám s největším gotickým oltářem na světě, renesanční býv. soukenické obchody Sukiennice, Floriánská brána, Barbakán, historická budova univerzity Collegium Maius

Wawel, královský zámek, *návštěva reprezentativních renesančních interiérů*

Palácový komplex na Wawelu je pro Poláky tím, čím pro Čechy Pražský Hrad: naleznete v něm reprezentativní komnaty renesančního královského paláce s částí významných sbírek tapiserií a katedrálu s největším polským zvonem Zikmundem (11 t), kde probíhaly korunovace a pohřby polských králů

- *katedrála sv. Stanislava a sv. Václava s 18 kaplemi, hrobky nepatří státu ale církvi, která zde má vlastní režim, bude-li bohoslužba, je interiér veřejnosti nepřístupný*

- *návštěva reprezentativních renesančních interiérů paláce*

Vělička, [Zdroj](#), nejstarší funkční doly na světě (zhruba 700 let, 4. objekt UNESCO), vytěžené komory přeměněny na kaple, jejichž výzdoba je celá ze soli, zpřístupněna turistická trasa v délce asi 2,5 km, *prohlídka min.3 hod.*

večerní židovská čtvrť Kazimerz, *možnost večeře, ubytování na stejném místě,*

4. den: *po snídani odjezd směr:*

Kalwaria Zebrydowska, klenot sakrální architektury s nejrozsáhlejší kalvárií se 41 kaplemi v okolním Poutním parku (5. objekt UNESCO),

- *zdarma: procházka po části vycházkové trasy, <http://www.ingema.net/in2001/clanek.php?id=360>*

Wadowice, rodný dům, bývalého papeže Jana Pavla II., [Zdroj](#),

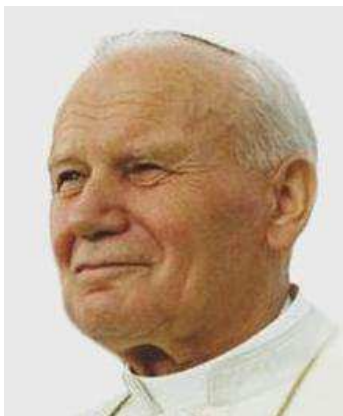
- *působivá zastávka se 70 minutovou prohlídkou (vstupné 25 PLN)*

Pszczyna, neobarokní zámek – polské Versailles!, obora se zubry, muflony a daňky, skanzen a přírodní zámecký park s množstvím vodních soch, v letech 1914-1917 sídlo císařského vojenského štábu německé armády, generál Erich von Ludendorff a maršál Paul von Hindenburg zde rozhodovali o osudech Evropy;

<http://www.turistika.cz/vylety/zamek-pszczyna--1>

prohlídka zámku s českým audioguide

odjezd do ČR, návrat do Prahy.... v noci (22.-23.hod), čas závislý na průjezdnosti trasy.

Cena zájezdu 4.200 Kč zahrnuje:

- * dopravu zájezdovým autobusem
- * 3x ubytování v hotelu s bufetovou snídaní
- * průvodce, infomateriál, sladké pokušení
- * komplexní cestovní pojištění, <http://www.toulkyevropou.cz/media/zajezdpoj.pdf>
- * pojištění CK proti úpadku, <http://www.toulkyevropou.cz/garance.php>

Příplatek 500 Kč / opulentní tříchodovou večeří ve stylové restauraci Pod Wawelem
<http://podwawelem.eu/>

Orientační ceny vstupného do objektů: 1 PLN se dlouhodobě drží okolo 6 Kč

- z internetu často nejasné, zjistíme aktuální výši skupinového vstupného při rezervaci:
- doporučená rezerva na vstupné, jídlo a suvenýry začíná na 300-400 PLN

- * Krakow – Wawel: Reprezentační prostory 20 PLN, Královská apartmá 27 PLN, zbrojnice a klenotnice 17, katedrála zdarma,
- * Vělička-solné doly 80 PLN + poplatek za fotoaparát 10 PLN
- * Wadovice-muzeum a rodný dům Jana Pavla II., 25 PLN
- * zámek Pszczyna s CS *audioguide* 20 PLN
- * Kalwaria Zebrydowska - zdarma.

Ubytování a stravování:

1x ve Vroclavi a 2x hotel v Krakově (IBIS Etap) s bufetovou snídaní:
2lůžkové pokoje se sociálním příslušenstvím (WC, sprcha) na pokoji

Pojištění: cena zájezdu zahrnuje komplexní pojištění do zahraničí, které obsahuje:
pojištění léčebných výloh v zahraničí, pojištění na storno, pojištění zavazadel a odpovědnosti za škodu a pojištění odpovědnosti za škody, viz
http://www.toulkyevropou.cz/pojisteni_b.php

Krakov (*Cracow's Historic Centre*)

Krakov (*Kraków*), někdejší hlavní město polského království (dnes 735 000 obyv.) dominuje nad řekou Vislou stojící královský hrad Wawel obklopený mohutnými hradbami. Původní gotický hrad byl počátkem 16. století přestavěn na okázalý královský zámek v renesančním slohu, později dostal barokní vzhled. Dnes slouží jako muzeum shromažďující cenné sbírky. Kromě zámku stojí na Wawelském pahorku gotická katedrála sv. Václava a Stanislava, postavená ve 14. století. V interiéru, bohatě vyzdobeném cennými uměleckými díly, jsou pohřbeni polští králové i další vynikající osobnosti, například T. Kościuszko. Katedrál je sídlem polského primase.

Severně od Wawelu se rozkládá vlastní historické centrum, které si uchovalo středověký urbanistický ráz obchodního města v podstatě od 13. století. Jeho střed tvoří Hlavní rynek, největší trhové náměstí střední Evropy, obklopený množstvím měšťanských domů, paláců a kostelů se zajímavými exteriéry a vynikajícími interiéry. Uprostřed náměstí stojí Sukiennice – pozoruhodná budova na gotických základech s renesančními úpravami, postavená ve 14. století pro potřeby obchodníků se sukrem. Blízko náměstí se nacházejí objekty šest set let staré Jagellonské univerzity, jejíž jádro tvoří *Collegium Maius* z 15. století. Dnes zde najdeme muzeum s cennými sbírkami. Dnešní vedení univerzity sídlí v nedaleké neogotické budově *Collegium Novum* z konce 19. století. Z opevnění města se ze 14. století zachovaly tři bašty, část hradeb a Floriánská brána.

Jižně od Wawelu se nachází Kazimierz, kdysi samostatné město založené Kazimírem III., dnes součást Krakova. Z někdejšího židovského města se tu zachovaly starobylé synagogy, z nichž nejceněnější je stará synagoga z 15. století, dnešní Židovské muzeum.

Zařazení do Seznamu UNESCO: Historické centrum Krakova bylo zapsáno na Seznam UNESCO jako jedna z prvních lokalit již v roce 1978 v kategorii kulturních památek na základě kritéria IV pod číslem 29.

Solné doly ve Věličce (*Wieliczka Salt Mine*)

Solné doly v jihopolské Věličce (*Wieliczka*) mají dlouhou, téměř 800letou tradici. Patří k nejstarším v Evropě, jejich existence je doložena již ve 13. století. Těžba soli patřila k významným přínosům pokladnice polských králů, sůl se směňovala za zlato. Ložiska, která vznikla po ústupu někdejšího moře z těchto částí Polska, mají tvar velkých čoček s objemem až do půl milionu krychlových metrů. Jejich vytěžením vznikaly prázdné komory spojované štolami. Tyto prostory jsou jen zčásti vyztuženy výdřevami. V průběhu těžby vznikl labyrint asi 2 000 podzemních komor a sálů, chodeb a šachet rozkládající se v devíti podlažích v délce přes 350 km a zasahující až 327 metrů pod povrch.

V tomto labyrintu byly v průběhu doby vybudovány četné pozoruhodné objekty, například do soli vytesané a bohatě předměty ze soli zdobené kapličky sv. Antonína, sv. Kříže a sv. Kingy, komora Mikuláše Koperníka s jeho sochou a množství dalších plastik historických osobností i pohádkových bytostí. Vznikla tu solná jezera, unikátní jsou solné Krystalové jeskyně. V části prostor jsou výstavní sály muzea, které soustřeďuje množství exponátů z přírodních věd i historie hornictví a dobývání soli ve Věličce. Některé prostory se využívají rovněž k léčebným účelům jako sanatorium pro nemocné dýchacími chorobami.

Solný důl byl zpřístupněn výjimečně pro významné osobnosti jako atrakce již od 15. století. Od konce 18. století jsou návštěvy již častější a v současnosti patří Vělička k často vyhledávaným turistickým cílům. Vstup umožňuje Daniłowiczowa těžní věž.

Zařazení do Seznamu UNESCO: Solné doly ve Věličce byly zapsány na Seznam UNESCO již v roce 1978 v kategorii kulturních památek na základě kritéria IV pod číslem 32.

Zebrzydovská kalvárie

(The Mannerist Architectural and Park Landscape Complex and Pilgrimage Park)

Kalwaria Zebrzydowska je nevelké městečko (asi 4 500 obyvatel) v beskydském podhůří, založené ve 14. století. Po Čenstochové je druhým největším poutním místem v Polsku. Ročně je navštěvuje kolem 1 milionu poutníků.

Na začátku 17. století zde dal krakovský vojvoda Mikołaj Zebrzydowski postavit kapli podle vzoru kaple Sv. Kříže v Jeruzalémě. Po té byla postavena křížová cesta napodobující kalvárii v Jeruzalémě a posléze na kopci zdaleka viditelný rozlehlý cisterciácký klášter. Některá zastavení křížové cesty jsou napodobeninami staveb z Jeruzaléma a celek, včetně okolní krajiny má připomínat dávný Jeruzalém. Jednotlivé objekty dostaly biblické názvy, jako například Golgota, Olivetská hora, hora Sinaj apod. Postupně zde vznikl rozsáhlý architektonický celek citlivě zakomponovaný do místní krajiny. Klášter obklopují četné kaple a kostely a několik křížových cest. Vše je propojeno soustavou chodníků procházejících okolní krajinou. Tento celek se nazývá Poutní park.

Poutníci sem přicházejí především v období Velikonoc a ve skupinách procházejí zastavení jednotlivých křížových cest podle podrobně zpracovaných popisů. Hlavní procesí se koná na Velký pátek.

Celý komplex byl zařazen na Seznam UNESCO jako výjimečný kulturní památník, v němž je do přírodní krajiny citlivě zakomponováno množství větších i menších sakrálních staveb sloužících k uctění památky umučení Krista. Vznikla tak kulturní krajina s velkou duchovní a výtvarnou hodnotou. Je také skvělým příkladem protireformačních tendencí 17. století s vlnou výstavby křížových cest, stavěných na základech barokového architektonického stylu.

Zařazení do Seznamu UNESCO:

Kalwaria Zebrzydowska byla zařazen na Seznam UNESCO v roce 1999 v kategorii kulturních památek na základě kritérií II a IV pod číslem 905.

Hala století ve Vratislavi *(Centennial Hall in Wrocław)*

Město Vratislav, někdejší hlavní město historického Dolního Slezska a dnes vojvodské město (více než 600 tisíc obyvatel), je jedním z nejstarších a na památky nejbohatších polských měst. Historickému centru města dominuje honosná radnice ze 13.–15. století, jedna z nejvýznamnějších gotických staveb střední Evropy. Staré Město má ještě četné další významné stavební památky, světské i církevní, a zčásti zachované hradby.

Přes početné památky ze středověké historie města a Dolního Slezska se Vratislav dostala na Seznam UNESCO z jiného důvodu. Byla do něj zapsána necelých sto let stará betonová budova – Hala století (polsky *Hala Stulecia*, též *Hala Ludowa*). Je to velká multifunkční rekreační a kulturní hala, vybudovaná v letech 1911–1913 v tehdy německém městě (Breslau). Jméno dostala na paměť stého výročí vítězství nad Napoleonem v letech 1813–1815. Postavil ji významný německý architekt Max Berg (1870–1947), který byl po 25 let hlavním architektem města.

Obrovská šedá betonová budova má v půdorysu tvar čtyřlístku, 23 metrů vysoký dóm a průměr 42 metrů. Uprostřed je ohromný prostor, který pojme až 6 000 sedících diváků. Hala jistě nepatří mezi nejkrásnější stavby světa, ale považuje se za pionýrský počín ve vývoji inženýrství a architektury. Byla zařazena do Seznamu UNESCO jako milník při vývoji železobetonových staveb z počátku 20. století. Byla dokonce ve své době největší železobetonovou budovou na světě. Dělníci se prý při stavbě báli pracovat uvnitř z obavy, že se stavba zřítí – ale stále stojí i po téměř sto letech. A za celou tu dobu se v ní konaly nespočetné výstavy, koncerty, politické mítinky, sportovní utkání, kongresy a další akce.

Zařazení do Seznamu UNESCO:

Hala století ve Vratislavi byla zařazena na Seznam UNESCO v roce 2006 jako kulturní památka na základě kritérií I, II a IV pod číslem 1165 na jádrovém území o rozloze 36,7 ha a s ochrannou zónou 189,7 ha.

Zebrzydovská kalvárie

(Kalwaria Zebrzydowska: the Mannerist Architectural and Park Landscape Complex and Pilgrimage Park)

Kalwaria Zebrzydowska je nevelké městečko (asi 4 500 obyvatel) v beskydském podhůří, založené ve 14. století. Po Čenstochové je druhým největším poutním místem v Polsku. Ročně je navštěvuje kolem 1 milionu poutníků.

Na začátku 17. století zde dal krakovský vojvoda Mikołaj Zebrzydowski postavit kapli podle vzoru kaple Sv. Kříže v Jeruzalémě. Po té byla postavena křížová cesta napodobující kalvárii v Jeruzalémě a posléze na kopci zdaleka viditelný rozlehlý cisterciácký klášter.

Některá zastavení křížové cesty jsou napodobeninami staveb z Jeruzaléma a celek, včetně okolní krajiny má připomínat dávný Jeruzalém. Jednotlivé objekty dostaly biblické názvy, jako například Golgota, Olivetská hora, hora Sinaj apod. Postupně zde vznikl rozsáhlý architektonický celek citlivě zakomponovaný do místní krajiny. Klášter obklopují četné kaple a kostely a několik křížových cest. Vše je propojeno soustavou chodníků procházejících okolní krajinou. Tento celek se nazývá Poutní park.

Poutníci sem přicházejí především v období Velikonoc a ve skupinách procházejí zastavení jednotlivých křížových cest podle podrobně zpracovaných popisů. Hlavní procesí se koná na Velký pátek.

Celý komplex byl zařazen na Seznam UNESCO jako výjimečný kulturní památník, v němž je do přírodní krajiny citlivě zakomponováno množství větších i menších sakrálních staveb sloužících k uctění památky umučení Krista. Vznikla tak kulturní krajina s velkou duchovní a výtvarnou hodnotou. Je také skvělým příkladem protireformačních tendencí 17. století s vlnou výstavby křížových cest, stavěných na základech barokového architektonického stylu.

Zařazení do Seznamu UNESCO:

Kalwaria Zebrzydowska byla zařazen na Seznam UNESCO v roce 1999 v kategorii kulturních památek na základě kritérií II a IV pod číslem 905.

